PLAN

Verksamhetsplan 2027–2031

Fastställd av socialnämnden
Framtagen av socialförvaltningen
Datum 2026-12-02
Gäller 2027
Ärendenr SON 2026/33
Version [1.0]

Region Gotland
Besöksadress Visborgsallén 19
Postadress SE-621 81 Visby
Telefon +46 (0)498 26 90 00
E-post regiongotland@gotland.se
Org nr 212000-0803
Webbplats www.gotland.se

Region Gotland

Verksamhetsplan 2027–2031

Innehåll

1 Verksamhetsplanens syfte och funktion....2
2 Verksamhetsbeskrivning....2
2.1 Grunduppdrag....2
2.2 Nuläge....3
3 Prioriteringar och mål....5
3.1 Regionfullmäktiges prioriteringar....5
3.2 Nämndens mål....8
3.3 Särskilda uppdrag....12
3.3.1 Uppdrag från socialnämnd, regionfullmäktige eller regiondirektör....12
3.3.2 Uppdrag med nationell styrning....12
4 Utveckling av tätorter....19
5 Omvärldens påverkan på vårt uppdrag....20
6 Övriga utvecklingsområden....22

1 Verksamhetsplanens syfte och funktion

Förvaltningens verksamhetsplan tas fram utifrån Region Gotlands mål och budget som bland annat innehåller regionfullmäktiges prioriteringar, regionfullmäktiges mål, ekonomiska förutsättningar samt nämndspecifika uppdrag. Syftet med verksamhetsplanen är att synliggöra den styrning som sker från regionfullmäktige och nämnder till förvaltning så att den blir känd och verkställd av förvaltningens verksamheter. Förvaltningens verksamhetsplan ger ledning och stöd i verksamheternas planering. Planen har ett femårsperspektiv och revideras årligen. Verksamhetsplanen fastställs av nämnd.

Övriga underlag som ligger till grund för verksamhetsplanen är förvaltningens nulägeskarta samt Region Gotlands omvärldsanalys och gemensamma planeringsförutsättningar.

2 Verksamhetsbeskrivning

2.1 Grunduppdrag

Socialnämnden bidrar till goda livsvillkor för människor på Gotland genom att erbjuda stöd, omsorg och vård utifrån individens behov. Uppdraget omfattar både förebyggande och tidiga insatser och stöd till personer i mer utsatta livssituationer.

Förvaltningens uppdrag omfattar bland annat att:

- Arbeta förebyggande och erbjuda insatser utan behovsprövning samt ge stöd till anhöriga.
- Utreda behov och erbjuda äldreomsorg av god kvalitet inom särskilt boende, korttidsboende, dagverksamhet, hemtjänst och hemsjukvård.
- Ge stöd till personer med funktionsnedsättning genom insatser enligt LSS och SoL, med fokus på självständighet, delaktighet och goda livsvillkor.
- Utreda behov och ge stöd och insatser till barn, unga och familjer enligt SoL och LVU.
- Erbjuda familjerätt, adoptionsverksamhet och familjerådgivning.
- Utreda behov och ge stöd till personer med beroendeproblematik enligt SoL och LVM.
- Utreda ansökningar om ekonomiskt bistånd och fatta beslut om insatser.
- Erbjuda akut stöd genom socialjouren.
- Förebygga och utreda våld samt ge stöd till våldsutsatta och insatser till personer som utövar våld.
- Bedriva kommunal hälso- och sjukvård enligt HSL inom hemsjukvård, särskilt boende och omsorg om personer med funktionsnedsättning.
- Ansvara för lagstadgade boendeformer.
- Samverka med andra förvaltningar, myndigheter och organisationer för att möta invånarnas behov.

2.2 Nuläge

Socialtjänsten står inför en omfattande omställning till följd av nationell lagstiftning, strategier och utvecklingsuppdrag. Kraven innebär bland annat en mer förebyggande, tillgänglig och kunskapsbaserad socialtjänst, med stärkt samverkan, systematisk uppföljning och ökad kvalitet.
En central utmaning är att uppdragen möter en organisation som inte fullt ut har etablerade strukturer, arbetssätt eller en kultur för att hantera och samordna denna typ av förändring. Samtidigt ska det ordinarie uppdraget upprätthållas, vilket ställer höga krav på prioritering, ledning och resurser.
För att möta utvecklingen behöver organisationen stärka sin förmåga att analysera nationella styrsignaler, prioritera och samordna utvecklingsinsatser samt omsätta nya krav i praktiken. Det kräver tydligare strukturer, gemensam riktning och en kultur som främjar framförhållning, samverkan och kontinuerligt lärande.

Kvalitet och utveckling för dem vi finns till för
Socialförvaltningen möter dagligen mer än 1 000 personer med olika behov av stöd, vård och omsorg. Varje möte är en viktig del av den enskildes, patientens, klientens eller anhörigas vardag. Genom rättssäkra beslut, individuellt anpassade insatser och välfungerande processer ska förvaltningen bidra till trygghet, delaktighet och goda livsvillkor.
Brukarundersökningar och nationella jämförelser visar på goda resultat inom flera områden, samtidigt som det finns delar som behöver utvecklas. Socialförvaltningen behöver därför fortsätta att följa upp kvaliteten och förbättra våra insatser tillsammans med dem som tar del av verksamheten och deras anhöriga. Deras erfarenheter och synpunkter är viktiga för att kunna utveckla stödet utifrån faktiska behov.

Medarbetare och arbetsmiljö
Inom socialförvaltningen arbetar cirka 1 700 medarbetare. Därutöver finns privata utförare inom bland annat hemtjänst, särskilt boende, daglig verksamhet, boenden för personer med funktionsnedsättning och familjerådgivning.
I 2025 års medarbetarundersökningen svarade medarbetarna att de i hög grad upplever sitt arbete som meningsfullt, och medarbetarengagemanget uppgick till 82 procent. Samtidigt är sjukfrånvaron på väg ner, vilket bidrar positivt till både arbetsmiljön och verksamhetens förutsättningar. Arbetet med att stärka hälsan, öka frisknärvaron och skapa hållbara arbetsvillkor behöver fortsatt vara en viktig del i förvaltningens utveckling.

Ekonomiska förutsättningar
Socialförvaltningen hade inför utgången av 2026 ett prognostiserat överskott på +10 miljoner kronor jämfört med budget. Det ekonomiska resultatet var bland annat kopplat till ett aktivt arbete med bemanning utifrån behov, ökad ekonomisk medvetenhet samt budgettillskott till LSS-verksamheten och tilldelade statsbidrag.
Inför 2027 finns förutsättningar att nå en ekonomi i balans. Samtidigt innebär driftsättningen av ett nytt särskilt boende ökade kostnader för både verksamhet och lokaler. Dessa kostnadsökningar bedöms kunna finansieras genom tillskott från resursfördelningsmodellen.
Inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning finns fortsatt stora ekonomiska utmaningar och en tydlig underfinansiering. Detta ställer krav på fortsatt ekonomisk

uppföljning, analys och prioritering för att säkerställa att resurserna används på bästa sätt och att verksamheten kan möta behoven med god kvalitet.
Sammantaget behöver förvaltningen balansera ett omfattande samhällsuppdrag med krav på kvalitet, god arbetsmiljö och en ekonomi i balans. Det förutsätter ett långsiktigt arbete med att utveckla verksamheten, använda resurserna effektivt och skapa goda förutsättningar för både medarbetare och dem som förvaltningen finns till för

Brukare/Klienter/Patienter	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Mål
Brukarbedömning daglig verksamhet LSS - Brukaren trivs alltid på sin dagliga verksamhet, andel (%)	85	i.u.	85	i.u.	84	87	i.u.	80-100
Brukarbedömning gruppbostad LSS - Brukaren känner sig trygg med alla i personalen, andel (%)	i.u.	66	i.u.	69	i.u.	74	(väntar)	80-100
Brukarbedömning servicebostad LSS - Brukaren får bestämma om saker som är viktiga hemma, andel (%)	i.u.	87	i.u.	81	i.u.	86	i.u.	80-100
Brukarbedömning barn- och ungdomsvård IFO - helhetssyn, andel (%)	75	60	81	81	100	100	i.u.	80-100
Brukarbedömning barn- och ungdomsvård IFO vårdnadshavare - helhetssyn, andel (%)	82	90	84	84	95	92	i.u.	80-100
Brukarbedömning ekonomiskt bistånd IFO - helhetssyn, andel (%)	100	96	i.u.	98	97	100	i.u.	80-100
Brukarbedömning individ- och familjeomsorg totalt - helhetssyn, andel (%)	89	85	81	89	96	95	i.u.	80-100
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	92	i.u.	92	90	88	88	90	80-100
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	90	i.u.	85	86	87	86	86	80-100
Patientundersökning - Sammantagen nöjdhet HSV (%)	97	i.u.	99	i.u.	99	95	i.u.	80-100
Patientundersökning - Delaktighet i planeringen och beslut om vård HSV (%)	68	i.u.	75	i.u.	62	67	i.u.	80-100

Myndighet	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Mål
Väntetid i antal dagar från beslut till första erbjudna inflyttningsdatum avseende boende enl. LSS § 9.9, medelvärde	i.u.	111	377	289	102	i.u.		90 (individ 120)
Väntetid i antal dagar från ansökningsdatum till första erbjudet inflyttningsdatum till särskilt boende, medelvärde	33	28	43	77	82	39	47	95 (individ 125)
Medianvårdtid i särskilt boende äldreomsorg, antal dagar	691	639	557	615	704	719		
Medelvårdtid i särskilt boende äldreomsorg, antal dagar		867		904	937	859		

Medarbetare	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Mål
Medarbetarengagemang (HME) hemtjänst äldreomsorg - Totalindex	80	80	75	79	77	i.u.	(väntar)	70
Medarbetarengagemang (HME) individ- och familjeomsorg - Totalindex	79	79	81	82	80	i.u.	(väntar)	70
Medarbetarengagemang (HME) omsorg om personer med funktionsnedsättning - Totalindex	79	82	81	81	81	i.u.	(väntar)	70
Medarbetarengagemang (HME) särskilt boende äldreomsorg - Totalindex	76	78	80	78	76	i.u.	(väntar)	70
Medarbetarengagemang (HME) myndighetsavdelningen - Totalindex	79	78	81	i.u.	81	i.u.	(väntar)	70
Medarbetarengagemang (HME) hemsjukvården - Totalindex	77	78	82	i.u.	86	i.u.	(väntar)	70
Socialförvaltningen (HME) - Totalindex	79	79	80	81	80	i.u.	(väntar)	70
eNPS	-12	-11	-7	-10	-18	-2	(väntar)	> f.år
Sjuktal, ackumulerat (%)	9,22	8,46	8,82	7,96	7,55	7,6	6,93	7,20
Sjuktal äldreomsorgen, ackumulerat (%)	10,86	9,95	10,68	9,53	8,05	8,24	7,58	7,20
Andelen grundutbildade i omvårdnad/omsorg (%)	68,4	68,3	68,2	67,3	68	64,4	67,6	75,00

Ekonomi	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Mål
Nettokostnadsavvikelse individ- och familjeomsorg, (%)	24,5	16,3	15,6	11,3	6,5	-9,7		-
Differens mot budget IFO (54) tkr	-11 742	-6 382	7 070	-2 536	-1 825	1 380		0
Nettokostnadsavvikelse LSS, (%)	-12,1	-10,8	-8,6	-8,6	-10,4	-7,4		-
Differens mot budget - Insater enligt LSS (53) tkr	-16 723	-18 713	-33 912	-50 305	-59 464	-30 243		0
Nettokostnadsavvikelse äldreomsorg, (%)	-5,2	-5,8	-8,8	-7,4	-9,1	-7,8		-
Differens mot budget Vård och omsorg (52) tkr	39 790	56 031	66 613	53 089	37 476	53 036		0

Resultat-färgerna i tabellerna är hämtade från kolada.se och bygger på nationell jämförelse.
Orange = 25% lägst resultat, Grå = 50% mitten, Blå = 25% bäst resultat, Vit = inga nationella jämförelsesiffror.
Rosa = negativt resultat mot budget, Ljusgrön = positivt resultat mot budget.

Mål-färgerna visar måluppfyllelse i förhållande till målvärdet
Grön = uppfyller, Gul = nära/delvis, Röd = uppfyller ej

3 Prioriteringar och mål

Region Gotlands styrmodell är politikens verktyg för att styra Region Gotlands verksamheter. I styrmodellen uttrycks bland annat Region Gotlands vision samt regionfullmäktiges prioriteringar och mål. Både prioriteringarna och målen anger vad Region Gotland ska prioritera för att utveckla Gotland och skapa bästa möjliga livskvalitet för alla som bor och verkar på Gotland.

Regionfullmäktiges prioriteringar är koncerngemensamma prioriteringar som gäller under fyra år. Regionfullmäktiges mål kan vara koncerngemensamma eller nämndspecifika. Nämnderna ansvarar inför regionfullmäktige att verkställa regionfullmäktiges mål.

3.1 Regionfullmäktiges prioriteringar

Regionfullmäktiges prioriteringar är politiska prioriteringar under 2024–2027. Prioriteringar har en direkt koppling till Region Gotlands hållbarhetsarbete och insatserna som sker inom respektive prioritering bidrar till målen i den regionala utvecklingsstrategin och de globala hållbarhetsmålen. Prioriteringarna får kraft och når förflyttning genom insatser. Insatserna kan vara nämndspecifika eller genomföras i samarbete med flera nämnder.

Region Gotland ska prioritera god arbetsmiljö genom aktivt ledarskap och medarbetarskap

Taggar
03 Hälsa och välbefinnande, 04 God utbildning för alla, 05 Jämställdhet, 08 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Insats
De 8 friskfaktorerna
Beskrivning: I det strategiska HR-nätverket i Region Gotland har samtliga förvaltningar under ledning av HR direktör tillsammans överenskommit att prioriteringen god arbetsmiljö ska drivas i riktning mot de åtta friskfaktorerna som Sunt arbetsliv identifierat. Sunt arbetsliv är en ideell organisation som drivs partsgemensamt av SKR och de fackliga organisationerna. De åtta friskfaktorer har stöd i aktuell forskning och utgör tillstånd som gör att vi mår bra och presterar på arbetet. Faktorerna är: a) rättvis och transparent organisation, b) närvarande, tillitsfullt och engagerat ledarskap, c) delaktighet och inflytande, d) välutvecklad kommunikation och återkoppling, e) prioritering av arbetsuppgifter, f) kompetensutveckling hela arbetslivet, g) systematiskt arbetsmiljöarbete i vardagen, h) tidiga insatser och arbetsanpassning. Insatser utifrån de åtta faktorerna stöds av Region Gotlands styrdokument inom området och kommer att formuleras i en gemensam handlingsplan. Förflyttningen inom området följs upp genom medarbetarundersökningen och sjuktalen. Det forskningen visar är att organisationer med låg och stabil sjukfrånvaro har mycket gemensamt, och kännetecknen kallas friskfaktorer. När det finns organisatoriska förutsättningar för att friskfaktorer ska fungera väl i vardagen, mår medarbetare bra, utvecklas och orkar prestera. På så sätt kopplar friskfaktorerna ihop bra arbetsmiljö med att verksamheten når målen, och blir en attraktiv arbetsplats. Regionstyrelseförvaltningen kommer arbeta utifrån denna gemensamma grund i riktning mot prioriteringen.
Digital introduktionsutbildning
Beskrivning: Nya medarbetare genomgår regiongemensam digital introduktionsutbildning i friskfaktorer med koppling till medarbetarskapsstrategin, samt nya chefer genomgår regiongemensam digital introduktionsutbildning för chefer i friskfaktorer med koppling till ledarfilosofin.
Genomföra skattningar kopplat till friskfaktorer
Beskrivning: Genomföra skattningar kopplat till friskfaktorer för att följa upp medarbetarnas arbetsmiljö.

Region Gotland ska prioritera samverkan och planering av beredskapsarbetet

Taggar

03 Hälsa och välbefinnande, 11 Hållbara städer och samhällen, 16 Fredliga och inkluderande samhällen

Insats

Öka kunskap kring civil beredskap

Beskrivning:
Grundläggande digital utbildning för alla medarbetare.

Genomföra målgruppsanpassad utbildning för berörda chefer och medarbetare inom regionens beredskapsarbete (digitalt och fysiskt)

Uppdatera Risk- och sårbarhetsanalyser (RSA)

Beskrivning:
Uppdatera RSA. Identifiera samhällsviktig och kritisk verksamhet vid störningar.

Kontinuitetshantering

Beskrivning:
Implementera rutiner för att skydda och upprätthåll kritisk verksamhet vid störningar

Krisledning

Beskrivning:
Säkerställa en effektiv krisorganisation med en uppdaterad krishanteringsplan och samordning av kontinuitetsplaner.

Region Gotland ska prioritera en skyndsam energi- och klimatomställning

Taggar

06 Rent vatten och sanitet för alla, 07 Hållbar energi för alla, 12 Hållbar konsumtion och produktion, 13 Bekämpa klimatförändringarna, 14 Hav och marina resurser, 15 Ekosystem och biologisk mångfald

Insats

Främja regionövergripande samverkan och samordning som stöder förvaltningarnas klimat- och miljöarbete genom ett internt koncerngemensamt nätverk och ett externt forum.

Beskrivning:
Arbete pågår och är beslutat av regionfullmäktige och koncernledningsgruppen.

Stärka beställarkompetensen för ökad miljömässig hållbarhet.

Beskrivning:
Syftet är att minska vår klimatpåverkan genom att öka den miljömässiga hållbarheten i våra inköps- och upphandlingsprocesser. För att göra det behöver vi på olika sätt höja beställarkompetensen inom koncernen.
Att utvärdera klimatpåverkan av produkter och tjänster innan vi köper dem, välja leverantörer som arbetar hållbart, och främja cirkulär ekonomi genom att prioritera återanvändbara och resurssnåla alternativ är exempel på områden som insatsen berör.

Främja kunskapshöjning om klimat- och miljöfrågor hos medarbetare

Beskrivning:
Medarbetarnas kunskap om hur Gotland minskar utsläpp av växthusgaser, stärker motståndskraften mot klimatförändringens konsekvenser och bidrar till energi och klimatomställning behöver höjas.

Region Gotland ska prioritera ett hållbart växande Gotland

Taggar

06 Rent vatten och sanitet för alla, 09 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur, 11 Hållbara städer och samhällen, 12 Hållbar konsumtion och produktion, 13 Bekämpa klimatförändringarna, 15 Ekosystem och biologisk mångfald

Insats

Ta fram en markstrategi

Beskrivning:
Syftet med en markstrategi är att stärka och möjliggöra kommunens framtida utveckling genom ett strategiskt och långsiktigt arbete med kommunens markägande. Markstrategin visar den långsiktiga inriktningen för det kommunala markinnehavet och ska säkerställa att kommunen har tillräckligt med mark för att kunna växa och utvecklas. Syftet är också att redogöra för vilka strategier, riktlinjer och-/eller andra styrande dokument som gäller för kommunens mark och markförsörjning.

Socialförvaltningen bidrar genom våra boendeplaner för särskilda boenden och bostad med särskild service.

Region Gotland ska prioritera hälsofrämjande arbete och utveckla tidiga förebyggande insatser

Taggar

01 Ingen fattigdom, 02 Ingen hunger, 03 Hälsa och välbefinnande, 04 God utbildning för alla, 05 Jämställdhet, 08 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, 10 Minskad ojämlikhet

Insats

Samverkan mellan skola, vård och omsorg för att främja hälsa genom hela livet

Beskrivning:
Vi samverkar utifrån trygga och goda uppväxtvillkor samt omställningen till ett starkt hälsosystem som fokuserar på hälsofrämjande och förebyggande insatser.
Projektet En hållbar socialtjänst på Gotland
STY-26959-v.4.0 Region Gotlands färdplan - Hälsa genom hela livet

Främja social gemenskap

Beskrivning:
Vi erbjuder mötesplatser och insatser som främjar social gemenskap och motverkar utanförskap, fysiskt så väl som organisatoriskt. Vi främjar delaktighet och inflytande i våra verksamheter, internt och externt, och ökar kunskaperna om normer och deras betydelse för gemenskap.
Förvaltningen arbetar med att utveckla samverkan med privata och eller ideella föreningar.

Främja rörelserikedom

Beskrivning:
Vi utgår från en helhetssyn på människan och de perspektiv på fysisk aktivitet som rörelserikedom (physical literacy) erbjuder, med fokus på människors relation till rörelse och fysisk aktivitet genom hela livet. Vi skapar en hållbar samhällsutveckling genom att skapa och sprida kunskap om hur man sätter fokus på kvaliteten i rörelseupplevelsen vid utveckling av platser, program och personer.
Förvaltningen arbetar med att utveckla samverkan med privata och eller ideella föreningar.

3.2 Nämndens mål

Nämndens mål utgörs både av koncerngemensamma mål och nämndmål. Till varje mål finns en beskrivning kring varför målet är prioriterat samt hur förvaltningen tar sig an målet för att nå måluppfyllelse.

Andelen medarbetare inom Region Gotland som kan rekommendera sin arbetsplats till andra ska årligen förbättras

Region Gotland behöver arbeta aktivt med sin kompetensförsörjning för att både behålla befintlig personal, men även för att rekrytera nya medarbetare i framtiden. Det finns starka kopplingar mellan i vilken utsträckning medarbetare är villiga att rekommendera sin arbetsplats för andra och väl fungerande arbetsgrupper.

Arbetsmiljön på regionens olika arbetsplatser ska vara god. Det gäller både den fysiska och den psykosociala arbetsmiljön. Den psykosociala arbetsmiljön handlar om allt från hur man trivs med sina arbetskamrater, hur meningsfullt man upplever sitt arbete och sina arbetsuppgifter, hur stort inflytande man har över sin situation och vilka möjligheter det finns till personlig utveckling. Är den psykosociala arbetsmiljön god så är medarbetare som regel mer engagerade och verksamheten blir mer effektiv. För att tillsammans åstadkomma detta behövs ett gemensamt arbete och ett aktivt ledar- och medarbetarskap.

Aktivitet
Kompetensförsörjningsplan - ARUBA
Beskrivning: Hur jobbar avdelningen med kompetensförsörjningsprocessen (Attrahera-Rekrytera-Behålla-Utveckla-Avveckla)... utifrån SKR 9 strategier?: 1. Synliggör lön, villkor och förmåner 2. Stärk chefens förutsättningar att leda 3. Använd kompetensen rätt 4. Utnyttja teknikens möjligheter 5. Rekrytera och attrahera bredare 6. Främja medarbetarnas utveckling och möjlighet till omställning 7. Arbeta med friskfaktorer 8. Underlätta för fler att arbeta mer och längre 9. Värna arbetstiden

Region Gotlands koldioxidutsläpp ska minska årligen. Under perioden 2024- 2027 ska den genomsnittliga minskningen uppgå till 15 procent per år

Målet har bäring på den föreslagna prioriteringen ”En skyndsam energi- och klimatomställning”. Målet ligger i linje med mål i såväl regional utvecklingsstrategi som genomförandeprogram för klimat, miljö och energi.

Redan i dag finns effekter av klimatförändringar som påverkar Gotland, exempelvis vattenförsörjningen. Att minska klimatpåverkande utsläpp är avgörande för framtiden och för att nå ett klimatneutralt Gotland 2040.

Aktivitet
Skapa förutsättningar för att kunna använda mer miljövänliga transporter inom förvaltningen
Beskrivning: Förvaltningen fortsätter arbeta med grunden för att göra miljövänliga val. Exempelvis lämpliga cykelförråd, förvaring och laddning av batterier och laddstolpar

Andelen barn och unga, personer med funktionsnedsättning samt personer 65 år och äldre som rör sig minst 1 timme/dag ska öka årligen och med totalt 10 procent under perioden 2024–2027

Fysisk rörlighet är en viktig del i både fysiskt och psykiskt välmående. Många undersökningar visar att många rör sig allt mindre. Inom målet i genomförandeplanen för social välfärd framgår att alla ska röra sig minst 1 h/dag. I fritidsplanen prioriteras tre målgrupper (barn och unga, personer med funktionsnedsättningar samt personer 65 år och äldre) vars ökade rörlighet behöver öka.

Aktivitet
Inspiration och motivation
Beskrivning: Förvaltningen kan bidra med inspiration och motivation och i vissa fall underlätta möjlighet till vardagsmotion/fysisk rörlighet utifrån egna förutsättningar.
Samverkan med andra aktörer
Beskrivning: Utveckla och inleda samarbeten med RF-SISU och idrottsföreningar

Region Gotlands förmåga att upprätthålla sina kritiska verksamheter under minst 2 veckor under fredstida krissituationer och höjd beredskap ska årligen ökas med 3 kontinuitetsplaner per år

Målet har bäring på regionfullmäktiges prioriterade område samverkan och planering av beredskapsarbetet samt ligger i linje med effektmålet ”Gotland har god beredskap och förmåga att hantera samhällsstörningar” i den regionala utvecklingsstrategin. Region Gotland står inför en komplex och skiftande hotbild där hybridkrigföring, klimatrisker och hälsohot skapar nya utmaningar och ökar risken för samhällsstörningar. Ö-läget innebär sårbarheter för kritisk infrastruktur såsom el, vatten och kommunikation, samt för transporter av varor och tjänster. För att vi ska klara vårt uppdrag även vid störningar behöver vi intensifiera arbetet med kontinuitetshantering, särskilt för de verksamheter som ”alltid” behöver fungera (så kallade kritiska verksamheter).

Aktivitet
Medarbetare utbildade inom stabsmetodik
Beskrivning: Medarbetare inom stödfunktioner utbildas inom stabsmetodik för att kunna vara en resurs i stabsarbetet. Lista sammanställs över stabsutbildade chefer och medarbetare. Förvaltningen kommer att genomföra övning inom stabsmetodik.
Årshjul avseende beredskapsarbete inom förvaltningen tas fram
Beskrivning: Beredskapssamordnare tar fram förslag till årshjul för beredskapsarbete för användning inom förvaltningens avdelningar.

Andelen utbildade undersköterskor/stödassistenter i äldreomsorgen och omsorgen om funktionshindrade ska öka årligen och vara minst 75 procent år 2027

Grunden för att kunna erbjuda vård och omsorg med god kvalitet bygger på stärkt grundkompetens. Den demografiska utvecklingen påverkar tillgången till arbetskraft samtidigt som behov ökar. Kompetensförsörjningen är vår största utmaning och behöver breddas och fortsätta för att kunna möta framtidens behov.

Aktivitet
Äldreomsorgslyftet
Beskrivning: Ta tillvara äldreomsorgslyftets möjligheter

Sjukfrånvaron inom äldreomsorgen ska minska årligen och totalt med 40 procent under perioden 2024 – 2027

Sjukfrånvaro inom äldreomsorgen har under en period varit hög. Målet är att till 2027 minska sjukfrånvaron till 7,2 %.

Aktivitet
De 8 friskfaktorerna
Beskrivning: I det strategiska HR-nätverket i Region Gotland har samtliga förvaltningar under ledning av HR direktör tillsammans överenskommit att prioriteringen god arbetsmiljö ska drivas i riktning mot de åtta friskfaktorerna som Sunt arbetsliv identifierat. Sunt arbetsliv är en ideell organisation som drivs partsgemensamt av SKR och de fackliga organisationerna. De åtta friskfaktorer har stöd i aktuell forskning och utgör tillstånd som gör att vi mår bra och presterar på arbetet. Faktorerna är: a) rättvis och transparent organisation, b) närvarande, tillitsfullt och engagerat ledarskap, c) delaktighet och inflytande, d) välutvecklad kommunikation och återkoppling, e) prioritering av arbetsuppgifter, f) kompetensutveckling hela arbetslivet, g) systematiskt arbetsmiljöarbete i vardagen, h) tidiga insatser och arbetsanpassning. Insatser utifrån de åtta faktorerna stöds av Region Gotlands styrdokument inom området och kommer att formuleras i en gemensam handlingsplan. Förflyttningen inom området följs upp genom medarbetarundersökningen och sjuktalen. Det forskningen visar är att organisationer med låg och stabil sjukfrånvaro har mycket gemensamt, och kännetecknen kallas friskfaktorer. När det finns organisatoriska förutsättningar för att friskfaktorer ska fungera väl i vardagen, mår medarbetare bra, utvecklas och orkar prestera. På så sätt kopplar friskfaktorerna ihop bra arbetsmiljö med att verksamheten når målen, och blir en attraktiv arbetsplats. Regionstyrelseförvaltningen kommer arbeta utifrån denna gemensamma grund i riktning mot prioriteringen.
Digital introduktionsutbildning
Beskrivning: Nya medarbetare genomgår regiongemensam digital introduktionsutbildning i friskfaktorer med koppling till medarbetarskapsstrategin, samt nya chefer genomgår regiongemensam digital introduktionsutbildning för chefer i friskfaktorer med koppling till ledarfilosofin.
Genomföra skattningar kopplat till friskfaktorer
Beskrivning: Genomföra skattningar kopplat till friskfaktorer för att följa upp medarbetarnas arbetsmiljö.

Andelen nöjda brukare i gruppbostad LSS ska öka årligen under perioden 2024–2027. Målet är att andelen nöjda år 2027 ska vara 80 procent

Det är viktigt att säkerställa att insatserna är av god kvalitet och skapar värde för de insatsen är till för.

Aktivitet
Arbeta med resultatet i varje verksamhet
Beskrivning: Inom avdelningen OOF ska varje verksamhet arbeta med förankring och förståelse av resultaten. Arbetet inkluderar brukare och personal, och syftar till att förstå vad som behöver förbättras på varje boende.

Andelen som upplever ett bra och respektfullt bemötande i mottagande av socialnämndens tjänster och insatser ska öka årligen och uppgå till 100 procent år 2027.

Ett bra och respektfullt bemötande är centralt i alla verksamheter och berör hela förvaltningen. Målet sätter ett tydlig fokus på förvaltningens grunduppdrag – att bidra till goda livsvillkor för människor som vistas på Gotland.

Bemötandet följs och mäts bland annat genom brukarundersökningar, delaktighet i planering av insatser, synpunkter och avvikelser.

Aktivitet
Ta fram lärandeexempel rörande bemötande och sprida in förvaltningen
Beskrivning: Alla avdelningar går genom och analyserar avvikelser och synpunkter kopplat till bemötande. Baserat på analysen ta fram lärandeexempel för dialog i arbetsgrupper och ledningsgrupper, samt för spridning om förvaltningen.

3.3 Särskilda uppdrag

3.3.1 Uppdrag från socialnämnd, regionfullmäktige eller regiondirektör

Uppdrag från socialnämnden till socialdirektör i februari 2024, att utforma ett flerårigt program för att stärka enhetscheferna, så de kan agera som trygga förändringsledare. Aktiviteter är framtagna och följs upp i delårsrapporter och verksamhetsberättelsen. Resultatet återrapporteras i delårsrapporter och verksamhetsberättelsen

Uppdrag från socialnämnden till socialdirektör i april 2024 att, med beaktande av etiska aspekter, systematiskt kartlägga möjligheterna att med IT och AI frigöra arbetstid från främst administration inom socialförvaltningen.
Uppdraget redovisas halvårsvis.

Uppdrag från socialnämnden till socialdirektören i februari 2026. Snarast genomföra en utbildning för alla chefer vad som gäller om ansvaret att polisanmäla vid misstanke om övergrepp av olika slag.
Första återrapportering i mars 2026. Andra återrapportering i oktober 2026. Nästa återrapportering sker i april 2027.

Uppdrag från socialnämnden till socialdirektören i juni 2026. Under år 2026 påbörja en revidering av dess nuvarande riktlinje för antal medarbetare per chefsområde.
Ska redovisas första halvåret 2027.

3.3.2 Uppdrag med nationell styrning

Socialtjänsten befinner sig i en period där ett stort antal reformer påverkar kommunernas uppdrag, arbetssätt och ansvar, däribland omställningen till ny socialtjänstlag, samsjuklighetsreformen och bidragsreformen. Det finns en tydlig koppling mellan reformerna som alla har sin grund i socialtjänstlagens intentioner och inriktning. Socialtjänsten kan inte ensamt åstadkomma den förflyttning som eftersträvas. Omställningen behöver därför ske i nära samverkan mellan förvaltningarna och i flera delar tillsammans för att uppnå en hållbar socialtjänst och ett gemensamt ansvarstagande för invånarnas välfärd. Samtliga reformer kräver också samverkan med statliga myndigheter, civilsamhälle och andra samhällsaktörer för ett gemensamt ansvarstagande för invånarnas välfärd.

3.3.2.1 En hållbar socialtjänst

Socialnämnden har gett socialförvaltningen i uppdrag att genomföra omställningen till en mer förebyggande, lätt tillgänglig, kunskapsbaserad samt jämlik och jämställd socialtjänst genom projektet En hållbar socialtjänst på Gotland. Projektet initierades i samband med att den nya socialtjänstlagen trädde i kraft den 1 juli 2025 och utgör den övergripande strukturen för de delprojekt och aktiviteter som genomförs för att utveckla socialtjänsten i enlighet med lagstiftningens intentioner och förvaltningens vision: ”En förebyggande socialtjänst – lätt att nå, lätt att förstå.”

Projektets utgörs av fyra utvecklingsområden: förebyggande, lätt tillgänglig, kunskapsbaserad samt jämlik och jämställd socialtjänst. Inom dessa områden identifieras, prioriteras och genomförs utvecklingsinsatser som ska bidra till att socialtjänstens stöd och insatser bättre möter invånarnas behov.

Utöver utvecklingen inom dessa fyra områden har projektet tre övergripande uppdrag. Det första är att öka kunskapen och engagemanget hos medarbetare, chefer och samverkansparter kring den nya socialtjänstlagen och dess betydelse för framtidens socialtjänst. Det andra är att utveckla former för att inkludera invånarnas erfarenheter, perspektiv och kunskap i utvecklingen av socialtjänsten. Det tredje är att säkerställa att förändringsarbetet blir långsiktigt hållbart och att arbetssätt, strukturer och resultat integreras i ordinarie verksamhet efter projektets avslut år 2028.

Aktivitetsarbete under 2027

Förebyggande och lätt tillgänglig socialtjänst
Målet är att sänka trösklarna för invånarna genom att öka andelen insatser som kan ges utan individuell behovsprövning. Under året utreds behoven för att kunna utöka utbudet av dessa insatser.

Kunskapsbaserad socialtjänst
Målet är att höja kvaliteten i stödet genom att systematiskt införa kunskapsstöd för att öka förståelsen för vad kunskapsbaserad socialtjänst innebär, vilket sker genom implementering av stödmaterial för chefer, handläggare och omsorgspersonal via APT.

En central del i det kunskapsbaserade arbetet är att etablera en systematisk uppföljning av insatsernas kvalitet vilket under året innebär införandet av systematiska tillvägagångssätt för både individbaserad uppföljning och uppföljning av insatser på verksamhetsnivå. När det

gäller uppföljning på verksamhetsnivå riktas arbetet särskilt till de insatser som beviljas utan behovsprövning som inte dokumenteras på individnivå.

Jämlik och jämställd socialtjänst
Målet är att socialtjänstens insatser och arbetssätt ska vara fria från omotiverade skillnader. Detta genomförs under 2027 genom implementering av kunskapsstöd för att motverka skillnader i insatser och stärka arbetet med jämställdhet.

Ökad kunskap och engagemang

Målet är att stärka förståelsen för den nya socialtjänstlagen hos personal och samverkansparter, vilket inkluderar riktade kommunikationsinsatser för projektets prioriterade målområden. För att effektivisera informationsflödet utvecklas under året både socialförvaltningens interna kommunikationskanaler och samarbetswebben, för att säkerställa en god räckvidd både internt och externt.

Inkludering av invånarperspektiv:

Målet är att utveckla former för att inkludera invånarnas erfarenheter och perspektiv i utvecklingen av en hållbar socialtjänst. Under året ska former för strukturerad och systematisk samverkan tas fram. Att utveckla former för att inkludera invånarnas erfarenheter och perspektiv. Samtidigt ska förtroendet och tillgängligheten förbättras genom en stärkt kommunikationsstrategi och aktiv dialog, inklusive riktade informationskampanjer om socialtjänstens förebyggande uppdrag.

Förvaltningsövergripande uppföljning
Med utgångspunkt i resultaten från *Skatta läget* 2026 planeras en förvaltningsgemensam läges- och behovsanalys under våren 2027. Analysen utgör en halvtidsavstämning av projektet och ska ge underlag för fortsatt prioritering, planering och styrning av omställningsarbetet.

Projektets genomförande, resultat och effekter följs upp löpande och återrapporteras till socialnämnden under hela projektperioden.

3.3.2.2 God och nära vård – Hälsa genom hela livet

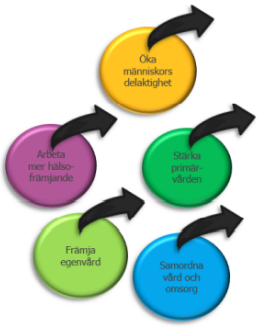
För att säkerställa god hälsa för Gotlands invånare och fortsatt kunna erbjuda skola, vård och omsorg av hög kvalitet krävs en omställning till ett mer hållbart samhällssystem för hälsa med tydligt fokus på hälsofrämjande och förebyggande arbete. Omställningen berör alla invånare, Region Gotland som arbetsgivare, skolan och andra aktörer i människors vardag, omsorgen samt hälso- och sjukvården. En del av omställningen berör specifikt vården och omsorgen, den delen benämns God och nära vård och pågår i hela Sverige.

Ett förvaltningsgemensamt omställningsarbete pågår inom Region Gotland, med en gemensam målbild som anger riktningen för arbetet. Målbilden visar fyra viktiga beståndsdelar i ett hälsosamt liv och att målet med omställningen är att individen ska ha goda vanor i vardagen, erbjudas stöd för att främja hälsa och samordnade insatser nära mig samt att individens egen kraft och förmåga behöver tas tillvara och stärkas.

Omställning till ett starkt samhällssystem för hälsa tar sin utgångspunkt i människors vardagsliv och stärker förutsättningarna för individens hälsa. Stöd och insatser ges så nära människors vardag som det är funktionellt. Den gemensamma målbilden om hälsa genom hela livet för individen skapar ett samhällssystem med en rörelse som ”drar” mot det friska.

För att nå målbilden behöver vi göra förflyttningar på ett antal områden. Färdplanen pekar ut ett antal större aktiviteter. Därutöver behöver förstås andra aktiviteter göras för att bidra till förflyttning på området, de pekas dock inte ut i denna färdplan. Genom att tydliggöra förflyttningsområden är förhoppningen att ge förutsättningar för bredare rörelse genom att underlätta att i andra sammanhang identifiera och koppla andra aktiviteter till omställningsarbetet.

3.3.2.3 Samsjuklighetsreformen

Riksdagen beslutade den 15 juni 2026 om samsjuklighetsreformen, som innebär en omfattande omställning av vård, stöd och behandling för personer med skadligt bruk eller beroende. Lagändringarna träder i kraft den 1 januari 2028.

Förändrat ansvar för regionerna och förstärkt ansvar för kommunerna
Reformen innebär förändrade ansvarsområden för regionerna och kommunerna samt ökade krav på samordning och sammanhållna insatser utifrån individens samlade behov. En central förändring är att regionerna får ett tydligare ansvar för vård och behandling (inklusive psykosocial behandling) av personer med skadligt bruk eller beroende av alkohol, narkotika, läkemedel, dopningsmedel och spel om pengar. Reformen innebär samtidigt att kommunernas huvuduppdrag fortsatt ska omfatta bland annat boende, boendestöd, sysselsättning, mötesplatser, stöd till anhöriga och närstående, insatser för barn och unga samt förebyggande och uppsökande insatser.

Förstudie
Region Gotlands förstudie från 2024 visade att det redan finns många insatser för målgruppen, men att dessa är fragmenterade och fördelade mellan flera verksamheter. Förstudien identifierade behov av utveckling inom bland annat organisering, arbetssätt, samverkan, kompetensförsörjning och lokaler. Utvecklingsarbete har påbörjats inom flera områden.

Identifierade utvecklingsbehov inom socialförvaltningen

I mars 2025 genomfördes socialförvaltningen "Skatta läget" och behovs- och lägesanalys med stöd av SKR:s skattningsverktyg för socialtjänstens verksamheter inför införande av Ny socialtjänstlag. Genom skattningen identifierades utvecklingsområden inom bland annat vuxna -skadligt bruk och beroende, vuxna – samsjuklighet, vuxna med funktionsnedsättning tex socialpsykiatri, vuxna som anhörig samt barn/unga med skadligt bruk/beroende. Baserat på 'Skatta läget 2025', behovs- och lägesanalys har gap identifierats som projektet ska åtgärda. Resultaten bekräftar den bild som personer med egen erfarenhet och anhöriga uttryckt i Samsjuklighetsutredningen. Vilket också resulterat i de målbilder som är övergripande för hela reformen.

Syftet
Syftet med hela projektet är att leda och samordna Region Gotlands omställning till följd av samsjuklighetsreformen och inför lagstiftningens ikraftträdande skapa förutsättningar för en sammanhållen, personcentrerad och kunskapsbaserad vård och stöd för personer med skadligt bruk eller beroende och samtidig psykisk ohälsa.

Projektorganisation
Hälso- och sjukvårdsdirektör och socialdirektör är gemensamma projektägare och fastställer projektdirektivet. Projekttid är 2026-09-01 tom 2026-09-30. Projektet leds av en övergripande projektledare samt en projektledare för socialförvaltningen och en projektledare för hälso- och sjukvårdsförvaltningen.

Projektets genomförande
Genomförandet för gemensamma uppdrag mellan SOF och HSF beskrivs i en övergripande projektplan (RSF). I den övergripande projektplanen definieras gemensamma områden och uppdrag för förvaltningarna tex Vård- och stödverksamhet, Alkohol- och drogrådgivning, Barn- och unga Mini Maria, Placering i HVB och överenskommelser mm.

Genomförande för specifika områden för socialförvaltningen beskrives i en delprojektplan (antas vid socialnämnden december 2026). Socialförvaltningen har identifierat specifika områden att arbeta med tex upphandling av stödboende, boendestöd, andra sociala stödinsatser, mötesplatser, sysselsättning, uppsökande verksamhet och stöd till anhöriga och närstående. Genomförandet av samsjuklighetsreformen inom socialförvaltningen sker parallellt med projektet En hållbar socialtjänst på Gotland. Projekten har identifierat angränsande områden och kommer att arbeta gemensamt och samordnat kring boendestöd, mötesplatser och stöd till anhöriga och närstående. Arbetet inleds 2027 och ska innehålla GAP-analys för att synliggöra glappet mellan hur insatserna ser ut idag och vilken nivå av kvalitet och tillgänglighet som krävs framåt.

Effektmål
När omställningen är genomförd ska personer med skadligt bruk eller beroende och samtidig psykisk ohälsa:

- Få en sammanhållen vård- och stödprocess där ansvar och övergångar mellan verksamheter är tydliga.
- Få vård och behandling för skadligt bruk eller beroende samtidigt och samordnat med behandling av andra psykiatriska tillstånd.
- Få tillgång till rätt insats på rätt nivå utifrån behov, genom en fungerande struktur för stegvis vård från tidiga insatser och primärvård till specialiserad vård och heldygnsvård.
- Få tillgång till sociala insatser som stärker förutsättningarna för ett självständigt och fungerande liv, inklusive boende, arbete, studier, annan meningsfull sysselsättning, försörjning och sociala relationer.

När omställningen är genomförd ska personer med egen erfarenhet och deras närstående uppleva att de lyssnas på, involveras och ges reellt inflytande över vård, stöd och utvecklingen av verksamheterna. Region Gotland ha en långsiktigt hållbar struktur och en kunskapsbaserad vård och behandling vid skadligt bruk och beroende, oavsett ålder, bostadsort eller samtidig psykiatrisk problematik.

Resursbehov och finansiering
Förberedande insatser för att stödja reformen pågår och Regeringen har tidigare aviserat att till Regioner och kommuner avsätta 400 miljoner för omställningen under fem år 2027–2031. Regeringen avser att återkomma i frågan om beräkningar för omfördelning av medel inom befintliga ramar i budgetproposition för 2027.

Uppföljning
Återrapportering sker löpande till projektägare, operativa styrgruppen och socialförvaltningens projektgrupp. Rapportering till socialnämnden sker vid informationsnämnderna i maj och november.

3.3.2.4 Bidragsreformen

Bidragsreformen och aktivitetskravet ska stärka invånarnas möjligheter till egen och långsiktigt hållbar försörjning. Genom ett tydligare fokus på arbete, studier och andra utvecklande aktiviteter ska personer som får ekonomiskt bistånd ges bättre förutsättningar att lämna långvarigt bidragsberoende, öka sin delaktighet i samhället och ta steg mot arbetsmarknaden och på så vis vara med och bidra i den kompetensutmaning vi står inför. Reformen syftar till att motverka utanförskap och skapa bättre möjligheter för invånare att nå självständighet, ekonomisk trygghet och en hållbar framtid för sig själva och sina familjer.

För den enskilde innebär aktivitetskravet ett ökat stöd genom strukturerade och meningsfulla aktiviteter som anpassas efter individens förutsättningar, behov och förmåga. Aktiviteterna ska stärka möjligheterna att få arbete, påbörja studier eller på annat sätt närma sig egen försörjning. Exempel på insatser är arbetsträning, praktik, språkutvecklande aktiviteter, jobbsökaraktiviteter samt samordnade insatser tillsammans med andra aktörer.

Målet är att fler invånare ska få möjlighet att använda, utveckla och ta tillvara sin kompetens för att nå egen och långsiktigt och hållbar egen försörjning genom arbete eller studier. Genom stöd, individuellt anpassade aktiviteter och tydliga förväntningar stärks individens självständighet, delaktighet i samhällslivet och möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden. Detta bidrar samtidigt till en stärkt kompetensförsörjning och ett mer hållbart samhälle. För barn och familjer innebär det ökade möjligheter till ekonomisk trygghet, framtidstro och en starkare anknytning till arbetslivet, vilket minskar risken för långvarigt utanförskap.

Socialnämndens ansvar:

Säkerställa rättssäker myndighetsutövning inom socialtjänsten
Socialnämnden ska säkerställa att bedömning, beslut, planering och uppföljning av aktivitetskravet sker rättssäkert, likvärdigt och med tydlig dokumentation. Den enskilde ska ges en individuell bedömning och en planering som utgår från personens förutsättningar och beskriver vägen mot egen försörjning.

Säkerställa tillräcklig och ändamålsenlig aktivitetskapacitet
Socialnämnden ska tillsammans med berörda verksamheter inom Region Gotland säkerställa att det finns tillräckliga, ändamålsenliga och uppföljningsbara aktiviteter för de personer som omfattas av aktivitetskravet. Aktiviteterna ska motsvara lagstiftningens krav, möta målgruppens behov och bidra till progression mot arbete, studier eller annan form av egen försörjning.

Socialnämnden ansvarar för att upprätta en individuell plan samt säkerställa att varje individ erbjuds ändamålsenliga aktiviteter inom de fyra aktivitetsspåren som är anpassade efter den enskildes förmåga och leder till progression mot egen försörjning.

1. Förmåga och motivation
2. Språk
3. Jobbsökande
4. Arbetsplatsförlagda aktiviteter

Genom dessa aktiviteter ska individens anställningsbarhet, språkliga förutsättningar, motivation och arbetslivserfarenhet stärkas för att öka möjligheterna till varaktig etablering på arbetsmarknaden.

4 Utveckling av tätorter

Under 2027 kommer socialförvaltningen utöka sin verksamhet inom följande tätorter:

Fårösund

Aktivitet

Cykling utan ålder

Behov
Personer som bor på Stuxgården eller i närområdet har möjlighet att komma ut på en cykeltur. Om man sitter i rullstol kan man med hjälp av portabel lift komma upp på cykeln.

Effekt
Ge äldre chansen att få cykla och komma ut i naturen. Minska psykisk ohälsa samt sänka trösklar för aktiviteter. Ge möjlighet för personer i samhället att träffa äldre och bidra till aktiviteten.

Slite

Aktivitet

Social lots på Slite vårdcentral

Behov
Social lots via samverkan med HSF samt Vuxenskolan samt även genomföra en friskvårdskurs i samverkan med RF/SISU

Effekt
Minska psykisk ohälsa och sänka trösklar till aktiviteter.

Hemse

Aktivitet

Ny gruppbostad

Behov
En ny gruppbostad för personer med funktionsnedsättningar kommer att öppnas under 2027. Detta för att kunna möta nuvarande och kommande behov hos de personer som har beviljats insatsen. Gruppbostaden kommer att ha sex platser.

Effekt
Erbjuda bostad till de personer som fått insatsen beviljad. Möjliggör för fler personer att få bo i Hemse samt möjliggör fler arbetstillfällen i Hemse samt samordning mellan den existerande gruppbostaden och mobila teamets servicebostäder.

Förebyggande arbete: Digital lots, sittgympa och att äta tillsammans

Behov
Som ett led i det förebyggande arbetet kommer det i samverkan med Stadsmissionen och PRO Hemseorten införas digitala lotsar, sittgympa och att äta tillsammans.

Effekt
Minska psykisk ohälsa, minska digitalt utanförskap och sänka trösklar till aktiviteter.

Klintehamn

Aktivitet

Ny dagligverksamhet

Behov
En ny daglig verksamhet för personer med funktionsnedsättningar kommer att öppna i Åvallegårdens lokaler. Den nya verksamheten kommer att möta behovet av ytterligare platser inom daglig verksamhet.

Effekt

Kunna erbjuda daglig verksamhet till de personer som fått insatsen beviljad. Möjliggör fler arbetstillfällen på orten.
Öppna upp ytterligare avdelning på särskilda boendet Odvalds
Behov Det särskilda boendet Odvalds som invigdes under 2026 kommer att öppna upp ytterligare platser under 2027. **Effekt** Boendet möjliggör för fler äldre att få bo kvar eller få möjlighet att flytta till Klintehamn samt att det även möjliggör för nya arbetstillfällen på orten.

Burgsvik

Aktivitet
Mobil mötesplats
Behov Mobil mötesplats i Burgsvik (när den mobila mötesplatsen besöker Burgsvik) i samverkan med PRO Hoburg och PRO Hemseorten. **Effekt** Minska psykisk ohälsa, minska digitalt utanförskap och sänka trösklar till aktiviteter.

5 Omvärldens påverkan på vårt uppdrag

SKR (Sveriges kommuner och regioner) har tagit fram ett underlag för analys ”Vägval för framtiden 5”. I det beskrivs övergripande områden som påverkar kommuner.

Megatrender eller övergripande globala drivkrafter får allt större påverkan på den lokala och regionala nivån. SKR ser också att rörelserna inom dessa områden går åt olika håll samtidigt, därför väljer de att beskriva dem som spänningsfält.

Tillsammans med spänningsfält ses trender i samhället, pågående och långsiktiga förändringar. De utgör tydliga eller ibland anade mönster i utvecklingen.

Region Gotlands omvärldsdag pekar ut sex megatrender som påverkar Gotland; demografisk utveckling, klimat och energi, social sammanhållning, globalisering, teknologisk utveckling och samhällets beredskap.

Socialförvaltningen har valt att föra ihop spänningsfält och trenderna med lokala förutsättningar.

Demografi

Efterfrågan på välfärdstjänster som skola, barnomsorg, sjukvård och äldreomsorg varierar över tid beroende på befolkningens storlek och ålderssammansättning. Samhällsplanering och finansiering behöver anpassas efter skiftande förutsättningar.

Demografiska utvecklingen påverkar oss genom en åldrande befolkning. En ökad kulturell blandning i hela samhället skapar både möjligheter och utmaningar genom ökade krav på integration, men också en ökning i antal personer i arbetsför ålder.

Samhället behöver att varje invånare tar ansvar för sin egen hälsa utifrån sina förmågor och möjligheter för att kunna klara av framtidens utmaningar. Samtidigt ses alltmer ojämlika livsvillkor inom alla åldrar. Inflation, lågkonjunktur och individuella förutsättningar påverkar mångas möjlighet till deltagande i samhället och att ta ansvar för egen hälsa.

På Gotland yttrar detta sig genom förändrade förutsättningar för skola, vård och omsorg. Vikten av att hantera dessa förändringar är avgörande för att kunna erbjuda en hållbar välfärd för hela Gotland och alla gotlänningar. Vårt Gotland 2040 (den regionala utvecklingsstrategin) och den gemensamma satsningen kring social välfärd blir ett viktigt styrdokument för att möta de demografiska utmaningarna. För förvaltningen är även bostadsförsörjningsplanerna och kompetensförsörjningsplanen viktiga styrdokument för att möta den demografiska utvecklingen.

Globalisering och samhällets beredskap

Globalisering och frihandel har bidragit till ökad ekonomisk tillväxt och minskad fattigdom under de senaste decennierna. Sveriges välstånd har i hög grad byggts upp genom goda internationella förbindelser och en öppen handel med länder runt om i världen. I en mer osäker tid påverkar säkerhets- och ekonomiskpolitiska faktorer förutsättningarna för frihandel och global konkurrens. Den globala handeln förändras och begränsas, vilket påverkar försörjningen av viktiga varor och tjänster hos kommuner och regioner.

Gotland har genom sitt ö-läge en särskild sårbarhet utifrån krisberedskap och tillgång på kritiska resurser. Internt ses ett stort personberoende inom olika kompetensområden. Behovet av en gemensam beredskapsplanering är stort för att kunna säkra vård och omsorg vid brist på resurser.

Grön omställning

Den gröna omställningen går allt snabbare, men fortfarande alltför långsamt. Ny teknik kommer inte ensamt att lösa klimatkrisen. Människors livsstilar och konsumtionsmönster har också stor betydelse för hur väl vi lyckas med omställningen. Det ekologiska fotavtrycket per invånare i Sverige är högt, vilket beror på att vår konsumtion är hög.

Inom Region Gotland finns en hållbarhetspolicy och ett utvecklingsprogram för hållbarhetsfrågor inom regionen. För att socialförvaltningen ska kunna bidra aktivt i den gröna omställningen behövs omfattande resurser och prioritering av klimat i alla upphandlingar och att byggande möter kommande behov av luftkylning och hållbar energianvändning och produktion.

Social sammanhållning och värderingar

Vi har under lång tid upplevt en bred värderingsförflyttning globalt, från kollektiva och konservativa värderingar till mer frihetliga och individuella värderingar. Frågan är om denna utveckling är på väg att bromsas upp och vilka konsekvenser det i så fall får för oss i Sverige.

I internationella jämförelser beskrivs Sverige som det land i världen där värderingar kopplade till sekularisering, valfrihet, självförverkligande, jämställdhet och medbestämmande värderas högst.

Välfärdsbrotten ökar och gängkriminalitet har förändrat hotbilden. När förtroendet för välfärdssamhället sjunker utmanas demokratin. I det stora informationsbruset har det blivit svårare att nå ut med information. Slutna grupper sprider egna värderingar och fakta blandas med faktafel. ”Tyckonomin” breder ut sig och värdet av sanningen minskar. Det brottsförebyggande arbetet behöver lyftas för att motverka utvecklingen av hotbilden och

rädsla för att visa tillhörighet. Nationellt utmanas samhällets rättssäkerhet genom otillåten påverkan av tjänstemän.

Förvaltningen behöver vara särskilt uppmärksam gällande våra målgrupper som riskerar utanförskap och för att bli utsatta för brott. Vi behöver vara uppmärksamma på hur våra medarbetare utsätts för otillbörlig påverkan. Hot och våld riktat mot medarbetare upplevs öka och allvarlighetsgraden i hoten är hög. Detta står i kontrast till den nya socialtjänstlagens förväntningar på mer tillgänglig socialtjänst.

Teknikutveckling

Digital teknik är verktyg och kan liksom alla verktyg användas för att lösa problem eller skapa nytta och värde. Men de kan också orsaka skada och skapa splittring. Det som skiljer den nya tekniken från andra verktyg som mänskligheten har utvecklat är att dessa system i kombination med AI har förutsättningar att bli självgenererande och autonoma. Konsekvenserna av detta är svåra att förutse, därför är det viktigt att det finns en medvetenhet om de potentiella risker och utmaningar som följer med utveckling.

Ny teknik bidrar inte bara till ett ökat välstånd utan förändrar också vårt sätt att leva och hur vi uppfattar vår omvärld, vilket tydliggörs av den ökade användningen av digitala tjänster och nya vägar till kunskap. Stora förhoppningar ställs på att autonoma system och AI ska förändra våra arbetssätt och bidra till lösningar för att hantera samhällsutmaningar som exempelvis en åldrande befolkning och klimatkris.

Verkligheten för socialförvaltningen är att vi i stor utsträckning arbetar med digitala system som inte är sammankopplade och samarbetar. En vardag med autonoma system och AI känns inte längre som avlägset. Samtidigt som kopplingen till forskningen stärks och socialtjänsten utvecklas till att bli mer kunskapsbaserad har invånarnas kunskap och tillgång till kunskap ökat exponentiellt. Långa processer, ekonomiska förutsättningar och stora krav på säkerhet skapar ett glapp mellan invånarnas förväntningar och verksamheternas utvecklingstakt. Det är viktigt att alltid förankra förändrade arbetssätt i nyttokalkyler och satsar på de verktyg som ger bäst effekt.

6 Övriga utvecklingsområden

Förvaltningen har identifierat de viktigaste områdena för verksamhetsutveckling för det kommande året. Utifrån olika förutsättningar och behov kommer avdelningar arbeta med dessa områden under året.

Genom att kartlägga de processer som berör förvaltningens verksamheter utifrån brukarens behov är det lättare att identifiera när saker görs på rätt sätt och när det finns behov av ett förändrat arbetssätt (ex. nya lagstiftningar, införande av digitala verktyg). En tydlig process syftar till att skapa värde för invånarna samtidigt som den bidrar till att säkerställa arbetssätt som följer lagstiftningen och når nämndens mål resurseffektivt. Tydliga processer ger förutsättningar för introduktion av nya chefer och medarbetare samt säkrar kvaliteten i levererade/våra tjänster/insatser över tid.

Digitalisering

Invånarna ställer högre krav på tillgänglighet och digitala tjänster. Vi behöver även hantera invånares behov kopplat till välfärd med hjälp av teknik med anledning att det framåt kommer finnas färre personer i arbetsför ålder.

Med hjälp av digital teknik kan förvaltningen tillgodose flera behov och fortsätta ge information, service och insatser av god kvalitet till invånarna. Det är viktigt att förvaltningen bevakar målgruppernas behov så att tjänster kan utföras på ett efterfrågat och effektivt sätt.

Samverkan

Förändringstakten är hög inom socialtjänsten och utmaningarna och förväntningarna ökar. I mötet med komplexa samhällsutmaningar är en fungerande samverkan mellan olika aktörer avgörande för att kunna göra störst nytta för vår invånare. För förvaltningen betyder detta att vi behöver utveckla samverkan mellan våra egna verksamheter, men även samverkan med andra förvaltningar, myndigheter, företag och ideella aktörer.